

Na 5 mei 1945:

van uitgaansverbod naar avondklok

Op 5 mei herdachten we de 80-jarige bevrijding van de Duitse bezetting. Ook het Historisch Genootschap geeft daar via een expositie en de publicatie van een boek ruime aandacht aan. De bevrijding in 1945 betekende nog niet dat toen een maatschappelijk stabiele situatie ontstond. Daarom stelde het Militaire Gezag vrijheidsbeperkingen in voor de (Ambachtse) inwoners: eerst een uitgaansverbod, later een avondklok.

Uitgaansverbod: 8 – 10 mei 1945

In een Proclamatie van 8 mei 1945 kwam toenmalig burgemeester H. Duiker met een uitgaansverbod. Om de veiligheid, orde, rust in Ambacht 'ten spoedigste' te herstellen, gaf de burgemeester aan dat:

1. Het iedereen verboden was om naar buiten te gaan. "Ieder moet in zijn woning blijven en zorgdragen dat zijn vensters en deuren gesloten zijn."
2. Alleen leden van de Binnenlandse Strijdkrachten (BS) en de politie waren van dit verbod uitgezonderd. De BS moesten wel "als zodanig door hun onderscheidings-tekenen kenbaar zijn."
3. Bij overtreding volgde arrestatie. En: "Bij verzet zal van de vuurwapenen gebruik worden gemaakt."

Dit verbod was van korte duur: "zo mogelijk deze dag of de volgende dag." Maar: "tevens zal dan worden meegedeeld gedurende welke uren men zich niet in de openlucht mag houden."

Avondklok: 10 mei – 11 juli 1945

Na een uitgaansverbod kwam dus een versoepeling. Dat duurde nog wel een paar dagen, want op 10 mei ondertekende burgemeester Duiker een ander bericht. Op die dag maakte hij namelijk bekend dat de Commandant van de Canadese troepen in de regio van Dordrecht/Ambacht de Ambachtters toestond zich "vanaf heden tot nader aankondiging van 10 uur des namiddags tot 5 uur des voormiddags niet in de openlucht te mogen ophouden." Het uitgaansverbod maakte dus plaats voor een avondklok.

Daarna duurde het nog wel even voordat deze tijden werden verruimd. Na meer dan een maand, namelijk op 13 juni, gaf S. Valk, de militair commissaris van het district Dordrecht, de burgemeesters de opdracht de avondklok te versoepelen: "met ingang van heden loopt de avondklok van 24.00 tot 5.00 uur." Twee uurtjes winst dus!

Vervolgens, na bijna een maand, werd de avondklok opgeheven. Op 11 juli berichtte dezelfde militair commissaris van het District Dordrecht namelijk de burgemeesters in dit district "dat de bepalingen inzake de avondklok thans geheel zijn vervallen."

Balans

Burgemeester Duiker, tevens voorzitter van de gemeenteraad, kwam in de eerste vergadering na de bevrijding niet op de instelling van de Avondklok terug. Op 1 november 1945, de eerste reguliere raadsvergadering na Duitse bezetting, zei hij dat door de oorlog "veel leed is berokkend en veel is vernietigd in stoffelijk en geestelijk opzicht." En als hij voor "de gemeente de balans opmaakt," zegt hij "dankbaar te kunnen zijn voor wat ons nog is gelaten. Er is hier gelukkig niet veel vernield en de gemeente heeft niet erg door

den oorlog geleden. Helaas eischte de oorlog ook enkele slachtoffers.” Duiker vroeg vervolgens “eenige minuten eerbiedige hulde te brengen aan hun nagedachtenis.”

Willem Schneider